

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XVII. Solvuntur objectiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

subjecta; verum etiam animarum, & quae per animas geruntur.

CAPUT XVII.

Solvuntur objectiones.

151 **O**bjicies 1°. Angelicam doctrinam 1. 2. q. 91. a. 4. *De his potest homo legem ferre, de quibus potest judicare. Judicium autem hominis esse non potest de interioribus moribus, qui latent; sed solum de exterioribus actibus, qui patent.*

Respondeo manifestum esse ex contextu, tituloque istius articuli, S. Doctorem nihil aliud intendere, nisi quod ad sufficienter ordinandos, cohibendosque actus interiores, praeter humanam legem, necessaria sit divina; sive quod humana lex, absque adminiculo legis divinae, non sit sufficiens ad efficaciter coercendos internos transgressores. Ad quod manifestandum, immediate post verba objecta, subjungit: *Ideo lex humana non potuit cohibere, & ordinare sufficienter interiores actus, sed necessarium fuit, quod ad hoc perveniret lex divina.* Quia scilicet actus pure interiores humanam legem solum prohiberi vel praecipiri possunt sub culpa & centura coram Deo incurrenda; quam si quis interiorius non curaverit, nec fateri voluerit, humanam potestate, humanoque judicio convinci nequit, nec puniri, sed, quoad hoc, dimitti debet iudicio Dei, divinaeque legis. Ex quo non magis consequens est, Ecclesiam ad actus internos obligare non posse, quam ipsam obligare non posse sub reatu peccati mortalis, aeternaeque damnationis, ex eo quod eam per se infligere non possit, sed dumtaxat per adiutorium Dei, cujus vices gerit. Et sicut non definit habere potestatem in actus per accidens occultos, v. g. occultam carniarum veterarum manducationem, ex eo quod per accidens eam sine Dei adiutorio sufficienter cohibere, sive in iudicio contentioso convincere, punireque non possit; sic non definit habere potestatem in actus internos, &c.

152 **O**bjicies 2°. Idem S. Doctor 2. 2. q. 104. a. 5. probat dictum istud Seneca l. 3. de beneficiis. *Errat, si quis existimat servitutem in totum hominem descendere: pars enim melior exempta est. Corpora obnoxia sunt & adscripta dominis; mens quidem est sui juris.* Ideoque S. Doctor concludit sic: *Et ideo in iis qua pertinent ad internam motum voluntatis, homo non tenetur homini obedire, sed solum Deo. Tenetur autem homo homini obedire in iis qua exteriorius per corpus sunt agenda.*

Respondeo haec non procedere generaliter, & indistincte, etiam de mente S. Doctoris, tum quia ibidem ad 3. ait, quod *Religiosi obedientiam proficiuntur, quantum ad regularem conversationem, secundum quam suis Praelatis subduntur.* Regularis autem conversa-

tio, seu vita plurimum Regularium, ex praescripto Regulae ipsorum, est conversatio interna cum Deo, seu vita contemplativa, ut constat ex Regula nostra. Unde & ipse S. Doctor ibidem q. 188. expressè agit de Religionibus, quae vacant vitae contemplativae. In quibus cum contemplatio, seu interior cum Deo conversatio spectet ad regularem conversationem, non est dubium, in eiusmodi Religionibus, à Praelatis (ex mente sancti Doctoris) praecipiri posse aliquid spectans ad puram contemplationem. Non solum quia (loco antè citato) expressè dicit, quod *Religiosi, quantum ad regularem conversationem, suis Praelatis subduntur;* verum etiam quia q. 186. a. 5. ad 4. dicit, quod *voluntatem obedientiae ipsorum se extendit ad dispositionem totius humanae vitae:* quae, cum vel activa sit, vel contemplativa, suntque Religiones specialiter institutae ad vacandum vitae contemplativae: igitur votum obedientiae (in illis) extenditur ad interiores actus contemplationis. Tum quia probabile non est, à tanto Doctore negatam Ecclesiae potestatem animas ligandi, & solvendi, saltem in foro non contentioso. Certum proinde est, ex mente ipsius, servitutem, seu subjectionem ad Ecclesiam, in totum hominem hoc sensu descendere, nec proinde animas sui juris esse. Proinde dicta illa Seneca, & S. Thomas, procedunt de potestate coactiva in foro publico & contentioso, non de pure praecipitiva, vel coercitiva in foro pure interno. In quo Ecclesia non agit praecipis in virtute sua pure humana, sed in virtute superhumana sibi à Christo concessa, de qua nec Seneca agit, nec S. Thomas: de ea namque non procedunt potestas patria & dominativa, in quibus S. Doctor exemplificat ibidem in corpore, & ad 2.

Objicies 3°. De iis Ecclesia non potest ferre legem, de quibus non potest judicare (cum potestas legislativa conjunctam habere debeat judicativam, seu coercitivam: alias inutilis esset, vel saltem inefficax) sed non potest judicare de actibus mere internis. Quia *Ecclesia non judicat de occultis, cap. Sicut de Simonia. Eaque datum est de manifestis tantummodo judicare, cap. tua nos eod.* Et ratio est, quia *secretorum solus Deus Cognitor est, & Judex, cap. erubescant dist. 32. Homines quippe vident ea quae parent; Deus autem intuetur cor. 1. Reg. 16.*

Respondeo 1°. sicut Deus Ecclesiae dedit potestatem ferendi legem obligatoriam in conscientia, tamen de conscientia nullus hominum judicare queat; sic dedit ei potestatem ferendi legem de actibus internis, tamen de iis nullus hominum judicare possit iudicio coactionis: sufficit enim quod de iis judicare possit iudicio discretione, quo iudicat an talis, vel talis actus bonus sit, vel malus, an expediat eum praecipiri, vel prohiberi, &c.

2°. Sicut Ecclesiae potestas in actus ex-

ternos per accidens occultos (de quibus certum est sermonem esse in objectis canonibus, non verò de merè internis) non redditur per accidens inutilis, nec inefficax, ex eo quòd per accidens conjunctam non habeat potestatem coactivam: Sic Ecclesiæ potestas in actus merè internos, non redditur per se inutilis, & inefficax, ex eo quòd per se conjunctam non habeat coactivam in eos potestatem.

155 3°. Sicut Ecclesiæ potestas ferendi legem obligatoriam sub pœna æterna, non redditur inutilis, nec inefficax, ex eo quòd conjunctam non habeat potestatem per se infligendi pœnam illam, sed solus Deus: sic potestas ejusdem in actus internos, non redditur inutilis, &c. ex eo quòd conjunctam non habeat potestatem per se puniendi vel præmiandi illos, sed solus Deus. Sufficit enim quòd eos punire possit per Deum supplementem quòd illi deest ad punitionem similibus, taliterque approbantem quòd Ecclesia facit, ut contra se, legemque suam factum reputet quòd fit contra Ecclesiam Dei vices gerentem, à Deoque auctoritatem habentem: sicut sufficit quòd pœnam æternam infligere possit per Deum, &c.

156 4°. Licet Ecclesia citra divinam revelationem, vel rei confessionem, non possit interiores actus punire pœnâ incurrendâ per sententiam in foro contentioso: benè tamen pœnâ æternâ per Deum infligendâ. Probabile quoque est, quòd pœnâ excommunicationis ipso facto, absque alia declaratione, incurrendâ, punire possit mentales Hæreticos v. g. quamvis id non faciat ob conscientiarum tranquillitatem, inquit Sylvius 2. 2. q. 104. a. 5.

157 Objicies 4°. Ecclesia est sensibilis, & visibilis: ergo præcipere nequit nisi actus sensibiles, & visibiles.

Respondeo negando consequentiam. Tum quia ex antecedente non magis consecrarium, quàm ex eo consecrarium sit Ecclesiam præcipere non posse nisi sub pœna sensibili, & visibili. Tum quia Ecclesia sic sensibilis & visibilis est in capite, & in membris suis, ut potestas ipsius spiritualis sit & invisibilis; quæ proinde ad spirituales actus, & invisibiles, sicut ad pœnam spiritualem, & invisibilem, v. g. divinæ indignationis, & æternæ damnationis, se extendat.

CAPUT XVIII.

Ad satisfaciendum legi, vel præcepto Ecclesiæ, non requiritur voluntas expressa ei satisfaciendi; sed sufficit interpretativa.

158 **P**robatur 1°. quia qui, Ecclesiæ legem vel præceptum ignorans, facit id quòd Ecclesia præcipit, ubi lex innotuerit, non tenetur ad iterandum quòd fecit, v. g. ad audiendum alterum Sacrum.

159 2°. Ex S. Thoma 2. 2. q. 104. a. 3. ad 2. ubi dicit, quòd licet actus virtutis cadat sub Tom. II.

præcepto, potest tamen aliquis implere actum virtutis præceptum, non attendens ad rationem præcepti.

Siquis tamen, die Festo, audire volens 160 plura Sacra, nollet primâ auditione præcepto satisfacere, sed secundâ, videretur ad eam teneri. Quia licet expressâ satisfaciendi intentio necessaria non sit, necessaria videtur saltem virtualis & interpretativa, sicut ad satisfaciendum voto, vel justitiæ debito. Quam ob causam sicut justitiæ debito non satisfacit, qui pauperi, eleemosynam petenti, dat solidos duos, ipsi aliunde ex justitia debitos, nolens isto dono satisfacere debito justitiæ; nec satisfacit voto, qui vovit audire Sacrum, & audit, expressè nolens per illud voto satisfacere: ita similiter, &c. Scriptura namque, frequenter inculcans obedientiam & subjectionem erga leges & Legislatores, satis insinuat leges implendas affectu saltem interpretativo legem implendi. Nec ulla inde causa serupulorum: cum affectum illum passim habeant Christiani, qui diebus ab Ecclesia præceptis Christiani officium implere solent. Tameñ enim ad diem Festum fortè non reflectant, interrogati tamen, statim dicent se officio satisfacere velle. Nec dubitandum, quin scrupulosi affectum illum habeant: cum illa ipsa anxietas habendi intentionem expressam, satis ostendat ipsis non deesse interpretativam.

Scio Lessium, Suarez, Vasquez, Valentiam, Sanchez, nequidem inquirere interpretativam istam intentionem, & secundum ipsos satisfacere præcepto, qui Sacrum audit, animo non satisfaciendi. Nec simile est (inquiunt) de eo qui ad Sacrum tenetur ex voto, cum in potestate voventis sit prorogare obligationem voti; non autem in potestate subditi prorogare obligationem præcepti. Sed non videntur satisfacere: quia licet obligatus ex voto alium non formaret actum, quo obligationem vellet prorogare, maneret antiqua obligatio voti; sicut manet antiqua obligatio debiti justitiæ, in casu prius allato, licet debitor eam novo actu non proroget.

Scio etiam quòd juxta Sanchez l. 1. c. 3. 162 n. 13. verè implet Sacri præceptum, qui illud ex contemptu audit. Sicut & juxta Azor. l. 7. c. 8. & Escobar tr. 1. exam. 11. n. 31. qui solum interest feminæ videndæ & concupiscendæ gratiâ. Sed istæ opiniones probabiles non sunt: quia tales Sacrum non audiunt reverenter ac devotè, prout Ecclesia audiri vult.

CAPUT XIX.

Unico actu satisfieri potest pluribus præceptis, eodem tempore concurrentibus, dum super eundem actum cadunt; secus dum cadunt super diversos actus.

Prior pars vix probatione indiget: dum 163 enim plura præcepta super eundem actum cadunt, sive dum non exigunt nisi unum eun-